

jeg dengang kunde sludre saa nogenlunde. Jeg forblev imidlertid hos Grev Hardenberg indtil Slutningen af December 1815, da jeg blev udnævnt til Byskriver i Nakskov og Herredskriver i Lollands Nørreherred. I 1824 blev jeg udnævnt til Byfoged og Skriver i Skjelskør og Herredsfoged og Skriver i Vester Flakkebjerg Herred, og her var jeg da nærved at sulte ihjel, thi naar alle Udgifter, saa som Husleie og Kontorhold bleve fradragne, levnedes for mig, Kone og Børn, som da vare 10, kun af Embedsindtægter 150 Rdl., saa at jeg, naar jeg ikke havde haft Støtte i en Administration af de Plessenske Godser, ufeilbarligen var gaaet til Grunde.

Lidt mere om Familien Lystrup.

Af E. A. Thomle.

Danmarks Adels Aarvog for 1903 leverer blandt andet ogsaa en Stamtavle over den lille nu uddøde norske Adelslægt *Lystrup*, der sammesteds antages at være en senere adlet Gren af Adelslægten *Tordenstjerne*, da begge Slægter føre samme Vaaben. Den her opstillede Stamtavle kan dog ikke være ganske korrekt, hvilket ogsaa Udgifverne selv have været opmærksomme paa, idet den ene af disse, Hr. Arkivar A. Thiset, i en Afhandling om et tidligere ukjendt Medlem af Slægten, Nils Skakssøn Lystrup (Personalhist. Tidsskrift 4 R. 5 B. S. 236 ff.), gaar ud fra, at Laurits, Peder og Kirstine Lystrup, der i Adels Aarbogen ere gjorte til den adlede Lagmand Nils Lystrups *Sødskende*, i Virkeligheden ere hans *Børn*. Derhos har Rigsarkivar H. J. Huitfeldt-Kaas i samme Tidsskrift (4 R. 6 B. S. 72) fremsat en Formodning om, at den Engelbrecht Lystrup, der i Aarbogen ogsaa opføres som en Søn af Lagmanden, helst bør udgaa, da han ei kjendes udenfor en høist upaalidelig Ahnetavle¹⁾. Efter hvad der saaledes nu fra forskjellige Kanter er meddelt om Slægten

¹⁾ Iver Thommessøn Dyres Ahner (Ligprædiken over Iver Dyre af Anders Hartvigsen, Gøteborg 1665. 4.).

Lystr ups Genealogi, kan man opstille følgende Oversigtstavle over Familiens forskellige Grene.

Nils Lauritssøn Lystrup.			
Lagmand i Oslo Lagdømme 1549, adlet $\frac{2}{7}$ 1549, † før $\frac{10}{6}$ 1557.			
* ¹⁾ Kirsten Matsdatter Green. ²⁾ Maren Peder sdatter, født i Danmark, Søsterdatter af Laurits Jenssøn (Baden), lev ede endnu $\frac{29}{11}$ 1558.			
Laur its Lystrup Rytter.	* Elsebe	Peder Lystrup, høvedsmand. * Else . . .	Kirstine Lystrup til Birkisvold. * Peder Friis til Gresnes,
Mariane Lystrup. leved e 1593.	Adeluds Lystrup. * ¹⁾ Hr Hans, Sogneprest til Søgne. ²⁾ Hr. Christen Jenssøn, Sogneprest til Søgne, f. 1574, † 1622.	Margrethe Lystrup. * Mathis Nilssøn (Vinter) til Skjervem.	? Christen Lystrup. (* Karen Nilsdatter, Enke efter Skak Nils-søn (Skak) til Skjelbred).
		Skak Lystrup paa Vestrem.	Jon Lysrup til Barland.
		Christen. Laurits. Ole. Nils.	

Det kan dog neppe antages, at denne Stamtavle i sin Helhed er rigtig, og jeg skal derfor i det Følgende forsøge paa i alle Fald i enkelte Punkter at bringe større Klarhed over de forskellige Medlemmers indbyrdes Forhold til hinanden.

Den adlede Lagmand *Nils Lauritssøn Lystrup* har aabenbart været en dansk Mand. Han er uden Tvivl født paa en af de flere Gaarde Lystrup, der findes i Danmark, uden at man for Tiden nærmere kan angive hvilken. Ifølge Anne Krabbes Ahner skal Nils Lystrup til Birkisvold, hvorved vistnok maa være ment *Lagmanden* Nils Lauritssøn Lystrup, skjøndt det ikke vides at denne nogensinde har eiet Birkisvold i Eidanger, have været gift med Kirsten Matsdatter Green, en Datter af Mats Green til Toreby i Baahus Len og Anne Gyldenax til Hørbygaard i Sjælland¹⁾. Men det er vistnok meget tvivlsomt, om dette er rigtigt, da Ahnetavlen neppe er synderlig paalidelig. Sikkert er det i alle Fald, at Nils Lauritssøn Lystrup efterlod sig Enken *Marine Pedersdatter*²⁾, der 17 Febr. 1559 efter Mandens Død blev for-

¹⁾ Magasin til den danske Adels Historie, S. 66.

²⁾ Da hun var Søsterdatter til Laurits Jenssøn (Baden) til Ramløse, maa hendes Moder have været en Datter af Jens Lauritssøn (Baden) til Oddenstrup, ligesom hendes Fader maa have været en Peder, der maa have tilhørt en liden ukjendt Adelsslægt. Da endvidere Enken efter Jens

lenet med Gaardene Hof, Haaøen og Vivelstad paa Hurum¹⁾, som Manden — foruden mere — tidligere havde haft i Forlening af Kronen²⁾. Med hende har han øiensynligt haft i alle Fald 2 Sønner og 1 Datter, nemlig Laurits, opkaldt efter Farfaderen, Peder, opkaldt efter Morfaderen, og Kirsten (maaske opkaldt efter Lagmandens 1ste Hustru Kirsten Matsdatter Green?). Muligens kan der ogsaa have været flere Børn, men derom vides i alle Fald for Tiden Intet.

Den ældste Søn Laurits Lystrup nævnes 1582, da han skrives til „Houre“, en Gaard, som man har ment skulde være Gaarden Havre i Haus Prestegjeld i Bergens Stift³⁾. Men dette er dog neppe rigtigt. I Jens Nilssøns Visitatsbøger (ved Dr. Yngver Nielsen) S. 477 heder det nemlig, at Bispen paa sin Reise drog fra Vestby til Hauger i Aas, som Lensmanden Hans Hauger beboede, og derefter tillægges det udtrykkeligt: „paa hvilken Gaardt *Laurits* Liustrup tilforn bode“. Der kan derfor ikke være nogen Tvivl om, at det „Houre“ eller vel snarere „Houer“, hvortil Laurits Lystrup i 1582 skrives⁴⁾, netop er Gaarden Hauger i Aas, som senere maaske er kommen til Broderen Peder Lystrup, der i alle Fald senere maa have boet i Aas Prestegjeld. I 1596 skrives Laurits Lystrup til „Offuergaard“, men hvad dette kan være for en Eiendom vides ikke. Det maa

Lauritssøns Brodersøn Morits Pederssøn (Baden) til Gundestrup i 1604 havde Proces med Hans Teiste til Bjelland, som hun søgte for Gjeld, som Hans Teistes Morfader afg. Jens Pederssøn tilkom at betale for sin afgangne Broder Hans Pederssøn, som han havde arvet, hvoriblandt for 80 Dir., som Morits Pederssøn havde udlagt i Mandebod for nævnte Hans Pederssøn, er det vel utvivlsomt, at der ogsaa maa have bestaaet et Slægtskab mellem Morits Pederssøn (Baden) og Brødrene Hans og Jens Pederssønner. Jeg antager det derfor sandsynligt, at Marine Pedersdatter kan have været Søster af Jens og Hans Pederssøn og at saaledes Morits Pederssøn (Baden) kan have været Brodersøn af Jens og Hans Pederssøns Morfader, saaledes som paa Oversigtstavlen S. 201 anført.

¹⁾ N. Rigs-Regstr., I. S. 255.

²⁾ N. Rigs-Regstr., I. S. 114.

³⁾ Danmarks Adels Aarvog for 1903, S. 283.

⁴⁾ I den Kopi af den norske Adels Hyldingsbrev af 26 Januar 1582, der findes indført i et Exemplar af „Cammergerichts Ordnung und Prosess“, trykt i Frankfurt am Main 1567 paa Christiania Universitetsbibliothek, findes Laurits Lystrup ogsaa skrevet til „Hauger“.

i alle Fald ansees ganske sikkert, at han ikke kan have boet her. Thi i et Skattemandtal af 1592 heder det udtrykkelig: „Barland (i Sannikedals Prestegjeld) boer welbyrdig Laurits Lystrup paa“¹⁾, og endnu i et Skattemandtal 1603—4 heder det, at Laurits Lystrup boede paa Barland²⁾, saaledes at han altsaa endnu paa denne Tid maa have været i Live. Naar han derfor i 1599 findes skrevet til Gaarden Skjelbred³⁾, kan han i alle Fald ikke have beboet denne Eiendom, som han senere ogsaa har skilt sig ved. I 1600 har jeg ogsaa i et Toldregnskab for Skien fundet, at „Skipper Peter Carstenssøn af Thergau kjøbte sin Last aff Laurits Lystrup 10 Tylter Deler 2½ Ort og 5 Tylter Sperrer 2 β“⁴⁾, saa han sagtens har drevet Trælasthandel ved Siden af sit Gaardsbrug. At hans Bopæl har været Barland gjør det ogsaa lettere forklarligt, hvorledes han i 1596 midt paa Vinteren (Februar) kan have været tilstede i Gjerpen ved Pros Lauritssøn (Hørbyes) Begravelse⁵⁾. Konen nævnes ikke ved denne Leilighed og hun kan maaske allerede da være død, da hun vistnok ellers havde været tilstede ved Begravelsen. Hvad hun hed er meget tvivlsomt. Ifølge en Indberetning i 1751 fra Presten Leigh til Klevenfeldt⁶⁾, skal vistnok Nils Oudenssøn (Tordenstiernes) Farfaders Mormoder Margrethe Lystrup have været en Datter af Laurits Lystrup til *Skjelbred* paa Eker og *Elisabeth Rytter* til Krapsel (=: Krabbel) i Jylland. Men denne Opgave er neppe meget paalidelig og det er vel sandsynligt, at det har været Laurits Lystrups Broder *Peder Lystrup*, der har været gift med denne Dame. Thi hans Kone siges udtrykkelig at hede Fru Else⁷⁾. Laurits havde i sit Egteskab i ethvert Fald 3, muligens 4 eller endog flere Børn, nemlig Døttrene Marine og Adeluds Lystrup, Sønnen *Skak* Lystrup og muligens Datteren Margrethe Lystrup. At Marine og Adeluds Lystrup vare hans Døtre siges forsaavidt Adeluds angaar udtrykkelig i Jens Nilssøns Optegnelser,

1) og 2) Akershus Lensregnskaber Nr. 10 og Nr. 16.

3) Danmarks Adels Aarvog for 1903, S. 283.

4) Akershus Lensrgnsk. Nr. 14.

5) Jens Nilssøns Visitatsbøger, S. 427 f.

6) Justitiarius J. C. Bergs haandskrevne Samlinger i N. Rigsarchiv.

7) Jens Nilssøns Visitatsbøger, S. 267 og 561.

S. 428 og følger for den anden Datters Vedkommende med Sandsynlighed af hvad der berettes sammesteds, S. 92. At Skak Lystrup ogsaa var en Søn af Laurits Lystrup kan heller ikke betvivles. Barland eiedes og beboedes, som tidligere vist, endnu i 1603 af velbyrdig Laurits Lystrup. Men i et Skattemandtalt for 1612¹⁾ heder det at Barland Sagbrug „bruger welbyrdige Skach Lystrup og intet deraf skatter“, selvfølgelig fordi han er adelig. I senere Mandtaller af 1613—14, 1616—17 og 1617—18²⁾ heder det ogsaa at „Barland bruger welbyrdig Skach Lystrup“ og Sagbruget opføres lige til 1642³⁾ som welbyrdig Skak Lystrups og derfor skattefrit i Regnskabet. Det kan derfor neppe være nogen Tvivl om, at den her nævnte Skak Lystrup, der eiede Barland og som saadan efterfulgte Laurits Lystrup, maa have været dennes Søn og at han lige til sin Død, der formodentlig maa være indtruffet omkring 1642, har været anseet og behandlet som en Adelsmand. Han kan derfor umuligt være identisk med den Skak Christenssøn, der boede paa Vestrem i Sogndal og fra hvem den nulevende borgerlige Slægt Lystrup nedstammer. Derimod er det muligt, at den Margrethe Lystrup, der skal have været gift med Mathias Nilssøn Vinther til Skjerven i Laardal, kan have været Datter af Peder Lystrup, siden Moderen har været Else Rytter, der formentlig var gift med ham og ikke med Laurits Lystrup. Dersom det altsaa tør antages, at den ovennævnte Skak Lystrup, der eiede Barland, har været en Søn af Laurits Lystrup, ligger det nær at formode, at Moderen maa have hørt til Familien Skak og at dette er Grunden til, at Sønnen har faaet sit høist paafaldende Fornavn. Jeg anser det ogsaa meget sandsynligt, at Laurits Lystrup til Barland maa have været gift med Karen Nilsdatter fra Lemvig, Enke efter Skak Nilssøn (Skak) til Skjelbred paa Eker. Alt synes nemlig at gjøre en saadan Forbindelse utvivlsom. Hvis man nemlig gaar ud fra, at Laurits Lystrups Hustru var Enke efter Skak Nilssøn til Skjelbred, vil det baade forklare, hvorledes Sønnen kan have faaet

¹⁾ Akershus Lensregnskab Nr. 38.

²⁾ Akershus Lensregnsk. Nr. 26 og 38.

³⁾ Akershus Lensregnsk. Nr. 384, 396, 400 og 407.

sit Fornavn Skak, og hvorledes Laurits Lystrup kan skrives til Skjelbred. Det var fuldstændig i Overensstemmelse med den Tids Skik, at det første Barn af 2det Egteskab altid fik Førstafdødes Fornavn, selv fremfor Moderens eller Faderens egne Forældre. Det er derfor ganske sikkert, at Laurits Lystrups ældste Søn maatte komme til at hede Skak, hvis han var gift med Skak Nilssøns Enke. Og med Hensyn til Gaarden Skjelbred kan det bemærkes, at den ved en Herredagsdom af 29 Juli 1578 netop tilkjendtes Skak Nilssøns Enke Karen Nilsdatter fremfor Broderen Jon Nilssøn (Skak) til Høgsted¹⁾. Skak Nilssøn havde nemlig, før han døde, udgivet en Forskrivelse, i hvilken han bestemte, at Enken Karen Nilsdatter skulde beholde Skjelbred i 10 Aar og siden som et brugeligt Pant, indtil hans Arvinger betalte 400 Rdl., som Karen havde laant ham før de bleve gifte, og denne Forskrivelse blev af Retten kjendt ved Magt²⁾. Ogsaa andre Omstændigheder synes at støtte det her antagne Resultat. Laurits's Datter Marine er vistnok opkaldt efter Farmoderen Marine Pedersdatter. Men den anden Datter Adeluds maa utvivlsomt være opkaldt efter Skak Nilssøns Moder. Denne hed nemlig Adeluds Finnsdatter Rostvig og var en Datter af Finn Hanssøn Rostvig og Margrethe Pedersdatter. Dette siges udtrykkelig i en Herredagsdom af 29 Juni 1580³⁾. Sandsynligvis var igjen Skak Nilssøns Fader Nils Jonssøn Skak til Ulvefos en Søn af Jon Nilssøn Skak til Jomfruland, der vel maa være den Jon Nilssøn paa Jomfruland, der i 1513 var gift med Gunhild „Stofsdatter“ (∴ Staffansdatter)⁴⁾. Denne antages i Danmarks Adels Aarvog for 1903 — og vistnok med Rette — for at have været en Datter af en Staffan Engelbrechtssøn af en Familie, der i Vaabenet førte to med Ryggen mod hinanden vendte, opretstaaende Halvmaaner omsat af 4 Stjerner (sandsynligvis i blaat

¹⁾ Norske Herredagsdombøger, 1 R. I. S. 63 f. Høgsted, som Jon Nilssøn her skrives til, maa være Gaarden Hegstad i Fiskums Prestegjeld, der i 1618 eiedes af Hartvig Huitfeldt, der var gift med Datteren Bente Jonsdatter (Skak). (Akershus Lensrgnsk. Nr. 54).

²⁾ Norske Herredagsdombøger, 1 Række I. S. 63 ff.

³⁾ Norske Herredagsdombøger, 1 Række II. S. 42 f.

⁴⁾ Dipl. Norv., XI. S. 251.

Felt) samt paa Hjælmen et Bredt besat med Stjerner¹⁾. Slægten er af Aarbogens Udgivere givet Navnet „Maanestierne“. Det vil nemlig i saa Fald blive forklarligt, hvorledes der i Ahnetavler kan nævnes Personer som Engelbrecht Lystrup (∴ Maanestierne), Adeluds Teiste (∴ Finsdatter Rostvig), idet man tildels har kjendt Fornavnene, men ikke vidst i hvilket Forhold de har staaet i til Afdøde eller til hvilken adelig Slægt de i Virkeligheden have hørt. Af nedenstaaende Oversigtstavle vil det sees, hvorledes jeg antager, at Laurits Lystrups Børn ere komne til Navnene Skak og Adeluds, hviket sidste Navn man vil se jævnlig er forplantet i Slægten derved, at Farmoderen er bleven opkaldt.

			Brynjulf Jonsson, † før 1437.
			Ulfhild Brynjulfsdatter p. Hollebye. * Engelbrecht Staffanssøn.
Jens.	Amund Thorsteinssøn (Kamp.)		... Engelbrechtsd. * Jon (Staffan Engel- Nilsson (Skak) † før 1478. brechtssøn).
Hans Jenssøn (Rost- vig.) * <i>Adeluds</i> ... (* ²) Hans Kruckow.)	Anne Amunds. (Kamp) * Peder Svendssøn (Skanke?)		Aasa Jonsdatter * Nils Thormodssøn til Foss.
Finn Hanssøn (Rost- vig.)	* Margrethe Pedersdatter (* ²) Jens Pederssøn til Tjøttø).		Jon Nilsson (Skak) til * Gunhild Staf- Foss (og Jomfruland). fansdatter.
Kirstine * Nils Lau- ritssøn (Ro- sengjedde.)	Anne * ¹⁾ Jørgen Valravn ²⁾ Hans Wincke.	Ingeborg. <i>Adeluds</i>	* Nils Jonsson (Skak) til Ulvefos.
		Jens Nilsson (Skak) til Hegstad * Gudrun Lau- ritsd. Green.	Skak Nilsson (Skak) til Skjelbred. U. B. * Karen Nilsdatter, [* ²) Laurits Lystrup der beholdt Skjelbred. til Barland.]
<i>Adeluds</i> . Nils Jonsson (Skak).	Bente Jonsdatter * Hartvig Huit- feldt, der fik Skjelbred.	Marine Ly- strup.	<i>Adeluds</i> Ly- strup. Skak Lystrup til Barland.

Laurits Lystrups Søn, Skak Lystrup til Barland, har formentlig været gift med en adelig Dame, siden Børnene omtales som Adelsmænd. Hvad hun hed, har jeg ikke kunnet finde. Men at der af dette Ægteskab maa have været mindst 2 Sønner er sikkert nok. Thi naar det i et Kongebrev til Eiler Urne af 24 April 1622 heder, at han til den Herredag, som samme Aar

¹⁾ Danmarks Adels Aarvog for 1903, S. 305.

skulde holdes i Bergen, skulde lade tiltale og fengsligen fremføre en Person i hans Len ved Navn Skak Lystrup¹⁾, der skal have drebt og ihjelslaget en Mand sammesteds, saa kan dette ikke være Laurits Lystrups Søn, Skak Lystrup til Barland. Men det maa aabenbart være Skaks Søn Jon Skak (eller Skakssøn) Lystrup, hvilket ogsaa viser sig deri, at den Person, der ved Herredagen i Bergen blev tiltalt for Drab, her kaldes Jon Lystrup og ikke Skak²⁾. Jon Lystrup blev nemlig ved Herredagens Dom af 26 Juli 1622 for i Slagsmaal at have dræbt Anders Svenske dømt landflygtig i 6 Aar, som han skulde tilbringe i fremmed Krigstjeneste, hvad han vistnok har gjort. At han imidlertid i saa Fald ikke kan være Laurits Lystrups Søn Skak, der endnu 1642 boede paa Barland, er vel klart. Skak Lystrups anden Søn er den Nils Skaksøn Lystrup, om hvem Arkivar Thiset har meddelt Oplysninger i dette Tidsskrifts 4 R. Bind 5, S. 236. Det maa vel være den Nils Schacksen i Sannikedal, om hvem det i Bamle Fogedregnskab 1640—41 heder: „Annammet af Nils Schacksen i Sannikedal for Leiermaal med Helle Knudsdatter, *han siden egtede*, 2 Dlr. 1 Ort“³⁾. Hans Ophold udenlands kan saaledes ikke have varet uafbrudt siden 1636, da han efter det af Arkivar Thiset meddelte Brev selv oplyser, at han stiftede Bekjendtskab med Hans Schack. Om der har været flere Børn vides ikke. Rigtignok tales der i et Kongebrev af 1 Aug. 1628 om *trende* Personer „som kaldes Lystruper og holde sig for at være af Adel“⁴⁾, men det er vist blot en Tryk- eller Skrivfeil i Registranten, da der i et tidligere Brev, der øiensynlig omhandler samme Personer, blot tales om „*tvende* Adelspersoner, som skal kaldes de Lystruper“⁵⁾. Formodentligt maa begge Brødre omkring 1622 have forladt Landet, for at søge Lykken i fremmed Krigstjeneste, hvad de vel ikke har naaet. Barland blev i alle Fald i Aarene mellem 1642 og 1646 erhvervet af

¹⁾ Norske Rigs-Registr., V. S. 205 f.

²⁾ Norske Herredagsdombøger for 1622. (Afskrift i Kildeskriftfondets Samling af Manuscripter paa Christiania Universitetsbibliothek).

³⁾ Akershus Lensrsgsk. Nr. 698.

⁴⁾ Norske Rigs-Registr., V. S. 268.

⁵⁾ Norske Rigs-Registr., V. S. 256.

Marselius, der lagde den under Mørland Jernverk, saaledes at denne Linie af Familien sagtens paa denne Tid er udgaaet her i Landet.

Laurits Lystrups Datter Adeluds var i 1596 i Tjeneste hos Fru Margrethe Breide, Peder Iverssøn (Badens) til Fritsø, der jo var hendes Slægtning¹⁾. Peder Iverssøn var nemlig som nedenstaaende Oversigtstavle viser, Sødskendebarn af hendes Far-Moder.

Laurits Pederssøn (Baden).

Peder Laurits-søn (Baden) til Ellinge. *Kirstine Holck.	Jens Lauritssøn (Baden) til Oddenstrup.	* Maren Marcusdatter (Beeske.)						
Morits Pederssøn til Gunde-strup. * Maren Nilsdtr. (Fikke-sen.)	Laurits Jenssøn til Ram-Jøse. * Geske Hansdt. Juell.	Iver Jenssøn til Fritsø Olufsdatter.	* Karen Galde	N. Jensdatter.	* Peder (Hanssøn af Slægten Skjolderbaand?)			
Kirstine Moritsd. * Jens Güntel-berg.	Hans Laurits-søn, Ad-miral.	Birgitte. * Oluf Kalips.	Karen *Hen-rik Urup.	Kirstine * Pros Lauris-søn (Hør-bye.)	Peder Iverssøn til Fritsø. *Margre-the Breide.	Marine * Nils Laurits-søn Ly-strup.	? Jens Pe-derssøn til Bro. [* D. af Thron-d Ivarssøn og Sigrid Dales-dtr. ?] ²⁾ .	? HansPeders-søn,forhvem Morits Pe-dersen havde erlagt 80 Dlr. i Mandebod, som hans Enke Maren efter hans Død søgte Broderen Jens Peders-søns Datter-dattersMand Hans Teiste til Bjelland for ³⁾ .
						N Jensdatter. *Thord Benke-stok.		
						BrynhildeBen-kestok. *Hans Teiste til Bjel-land.		

¹⁾ Jens Nilssøns Visitatsbøger, S. 433.

²⁾ N. Rigs Registr., I. S. 281.

³⁾ Herredagsdombog, 1 R. VI. S. 62.

Senere blev hun gift 3 eller formodentlig 4 Gange, først c. 1604 med Hr. Hans, der var første Sogneprest til Søgne, men døde allerede 1605. Anden Gang blev hun gift med Eftermanden Christen Jenssøn Skjelderup, f. 1574, † 24 Aug. 1622 og 3die Gang med den residerende Capellan til Holt Hr. Søren Knudssøn Nestedt, fra hvem hun blev skilt ved Capitlets Dom af 13 Januar 1625, dog skulde ingen af Parterne have Lov til paany at gifte sig i 3 Aar efter Dommen¹⁾. Sandsynligvis er hun vel derfor den Jomfru Adeluds, der 12 Juli 1629 af Presten Oluf Bentssøn Mandal blev viet paa Lund med Sognepresten dersteds Laurits Lauritssøn Birkrem²⁾. At hun maa havt Børn fremgaar af den omtalte Capitelsbog, hvor Søren Knudssøn Nedstedt klager over, at han trues paa Livet af „hendes Søn, Suoger (o: Svigersøn) och andre af hendis ætt“, men hvad de hed vides ikke. Søsteren Marine var ugift i 1596³⁾, men det er muligt, at ogsaa hun senere kan være bleven gift vesterpaa. Thi i Capitelsagen blev der fremlagt et Brev fra Adeluds hvori hun siger, at hun vil skrive til sin „Svoger“, der er en af de bedste Mænd i Holt, for at han skal virke for Valget af Hr. Søren Knudssøn til Sogneprest der. Muligens menes dog her ved Svoger Svigersøn. Men det synes dog som om Marine eller i alle Fald en Datter af Laurits Lystrup til Barland maa have været gift i Holt Prestegjeld. Thi i et Odelsmandtal 1624⁴⁾ opføres Salve Olufssøn Lunde i Holt „paa hans Hustrues Wegne“ at eie med Odel i Barland i Sannikedal i Bratsberg $\frac{1}{2}$ Hud. At dette maa være en Datter af Laurits Lystrup er vistnok derfor sandsynligt.

Laurits Lystrups Broder, Peder Lystrup, var Skibshovedsmand 1580 og boede i Aas Prestegjeld. At han har boet paa Hauger i Aas er dog ikke rimeligt og herom har jeg ingen sikker Oplysning fundet. I 1592 opføres derimod i Mandtallet: „Wennesscholl (Venneskaal i Aas Prestegjeld) bruger Peder Lystrup“⁵⁾,

¹⁾ Stavanger Domkapitels Protokol 1571—1630, S. 375—81.

²⁾ Personalhist. Tidsskrift, 4 R. V. S. 141. Adelsdamer kaldes nemlig selv om de vare *Enker* efter ufri: Jomfru.

³⁾ Jens Nilssøns Visitatsbøger, S. 427.

⁴⁾ Rentekammerets realistiske Afdeling: Jordebøger 1624—26, c. Nr. 22—26.

⁵⁾ Akershus Lensregnskab Nr. 10.

og endnu i 1600 findes Gaarden opført paa samme Maade¹⁾. Peder Lystrup maa derfor endnu paa denne Tid have været i Live. Hans Hustru var Fru Else, der endnu levede 1597. Om hun ellers har hørt til den jydsk Adelsslægt Rytter til Kabel, saaledes som det siges i Ahnetavler, vides det i alle Fald ikke hvis Datter hun kan have været. Muligens har den Margrethe Lystrup, der angives gift med Mathias Nilssøn Vinter til Skjerven i Laardal været hendes Datter.

Efter hvad jeg saaledes har anført og oplyst om den adlede Lagmand Nils Lauritssøn Lystrups Efterkommere, kan det ikke indsees, at der paa Stamtavlen kan blive nogen Plads for den *Skak Christenssøn* paa Vestrem, der bevisligt er den nulevende *borgerlige Slægt Lystrups Stamfader*. Skak Christenssøn forekommer allerede meget tidligt i Sogn. Allerede i 1614 var han bosat paa Vestrem i Sogndals Prestegjeld. Thi i Skattemandtallet for dette Aar heder det: „Schack Christenssøn paa Westrem aff en Saug kaldes Wangestad Saugh, giffvet af Flommen 2 Dlr. Er skoren paa samme Saug 60 Tylter Bord. Tiendeparten deraf 6 Tylter soldt for Penninge 3 Dlr.“²⁾ og i en senere Jordebog paa „Giøde Pedersens Gaffue godtz, Mageskifte, Kiøbe og Pante-gods udi Sognelen 1620“ heder det under Kaupanger „Noch liggendes i samme Gaard Kopanger, som derforuden var underpantet fra Schack Christenssøn og renter aarligen i lige Maade 2 Løb Smør, 2 Huder 8 Mæler Korn“. Senere opføres i samme Fortegnelse ogsaa „Westrem, som Schack Christenssøn bruger, 1 Løb Smør, 1 Hud og 8 Mæler Korn“. Samme Aar sees Skak Christenssøn ogsaa at have brugt Amle og af Regnskabet for Sogn sees det at Schack Christenssøn s. A. gav 2 Dlr. i Trediebygsel for 1 L. Smør, 1 Hud og 8 Mæler Korn i Vestrem. Heraf viser det sig altsaa, at Skak Christenssøn paa denne Tid endnu ikke kan have eiet Vestrem, som han heller ikke kan have erhvervet til Eiendom før efter 1626, da Vestrem i alle

¹⁾ Akershus Lensregnskab Nr. 16.

²⁾ Sogns Lensregnskab for 1616.

Fald til denne Tid stadig opføres blandt det Gods, som var tilfaldt Kongen efter Gjøde Pederssøn. Derimod synes han at have eiet 2 Løber, 2 Huder og 8 Mæler Korn i Kaupanger, som han dog før 1620 maa have pantsat til Gjøde Pederssøn. Det kan derfor vistnok ikke være synderlig Tvivl om, at han er den Schack Christenssøn Copanger, der i 1603 opføres blandt „Kronens og Leiglændigers Bønder“ i Sogn¹⁾. I 1608 synes han ikke endnu at have boet paa Vestrem. Thi da opføres en Jon paa denne Gaard²⁾. Men ifølge et Mandtal over Korn- og Fiske-tienden i Sogn 1611—12 betalte Schack Christenssøn paa Vestrem dette Aar Tiende af 4 Mæler og³⁾ i 1612 betalte Schack Christenssøn paa Vestrem af en Sag, som kaldes Wangestad Sag, som Gjøde Pederssøn udi nogle Aars Tid brugte og som forⁿe Schack nu bruger, 2 Dlr. i Skat⁴⁾. Det maa derfor ansees for ganske sikkert, at den Skak Christenssøn, fra hvem den nulevende borgerlige Slægt Lystrup nedstammer, allerede fra Begyndelsen af det 17de Aarhundrede har været bosat i Sogndals Prestegjeld, og at han derfor ikke kan være født senere end 1580, men sandsynligvis omkring 1570. Dette stemmer ogsaa bedst med at han døde paa Vestrem i Aaret 1644, eftersom Skifte efter ham holdtes her den 30 April s. A.⁵⁾, altsaa i en Alder af omkring 70 Aar. Hans Fader, Christen, kan følgelig ikke være født senere end mellem 1540—1550 og han kan derfor umuligt være nogen Søn af Laurits Lystrup, men kunde muligens for Tidens Skyld have været hans Broder. Men da Fornavnet Skak først kan være kommen ind i Lystrupfamilien ved Laurits Lystrups Egteskab med Skak Nilssøns Enke, kan det ikke skjønnes, at Skak Christenssøn kan staa i noget virkeligt Familieforhold til Adelslægten Lystrup. Der er heller Intet der giver ringeste Antydning til at Skak Christenssøn paa Vestrem skulde høre til nogen adelig Slægt. Han opføres i Sogns Skattemandtaller al-

¹⁾ Bergenhus Lensrgsk. Nr. 538.

²⁾ Bergenhus Lensrgsk. Nr. 538.

³⁾ *ibid.*

⁴⁾ Bergenhus Lensrgsk. Nr. 538.

⁵⁾ Indre Sogns Thingbog for ²⁶/₁₀ 1646.

deles som en ordinær Bonde, og han bruger hverken noget adeligt Vaaben eller Navnet Lystrup. Og i alle Fald Vaabenet havde dog vist Familien beholdt, selv om den ikke officielt var regnet for at være af Adel. Rigtignok har det ikke været muligt at finde hans egenhændige Underskrift mere end et eneste Sted, men her bruger han desværre intet Segl, skjøndt alle de øvrige Bønder har sat sine Bomærker under¹⁾. Men da hans 2de Sønner Christen og Laurits Skakssøn i 1685 selge Gaarden Ulven i Ringsaker Prestegjeld, bruge de kun to ordinære Bomærker. Det kan derfor ikke skjønnes, at der er nogen ydre Grund til at formode, at Skak Christenssøn kan have hørt til nogen adelig Slægt.

I et Skattemandtal af 1624²⁾ heder det, at Skak Christenssøn i Norum Skibrede i Sogn angav sit Odelsgods at være nemlig: Olsta 1 Løb Smør 1 Hud, Hauland $\frac{1}{2}$ Løb Smør, Bierke paa Hedemarken 2 Huder og 1 Hud forbedret 1624, Ulffven paa Hedemarken $3\frac{1}{2}$ Hud, Villang ibidem 1 Hud 6 Kalfskind, Bringen 6 Kalfskind, Berremulen $\frac{1}{2}$ Pund Smør og Kjøbegods i Siuffuersdalen 2 Mæler Korn.

Af disse Eiendomme synes i alle Fald Velang i Ringsaker og maaske Gaarden Ulven i Brøttum Anneks til samme Prestegjeld at have været blandt det Gods, som velbyrdig Hustru Margrethe Pedersdatter gav sin Datter Adeluds i Hjemmegave, da hun giftede sig med Nils Jonssøn (Skak) til Ullefos³⁾, og Gaarden Bjerke kan i alle Fald godt være Gaarden Bjerke, som Karen Nilsdatter havde faaet af Manden Skak Nilssøn (Skak)⁴⁾. I saa Fald har vel dette været Gaarden Bjerke i Redalen, der tidligere hørte til Ringsakers Prestegjeld, men i 1821 blev henlagt til Biri. Thi ifølge en Jordebog af 1616⁵⁾ tilhørte Bjerke i Redalen Skak Christenssøn „Nordenfjelds“ (∩: Bergens Stift). Ifølge Matrikullen af 1666 for Hedemarken sees 3 L $\overline{\text{ø}}$ i Bjerke i Redalen da at

¹⁾ Rentekammerets realistiske ordnede Afdeling: Jordebøger 1624, c. Nr. 22—27.

²⁾ Rentekammerets realistiske Afdeling: Jordebøger 1624, c. Nr. 22—27.

³⁾ Norske Herredagsdombøger, 1 Række II. S. 42.

⁴⁾ Norske Herredagsdombøger, 1 R. I. S. 64.

⁵⁾ Akershus Lensrgsk. Nr. 11.

tilhøre Christen Skakssøn, Skak Christenssøns Søn, og Ulven i Brøttum, der i 1616 ogsaa sees at tilhøre Skak Christenssøn, blev i 1685 af hans Sønner Christen og Laurits Skakssøn paa Vestrem og Hofland solgt til Jon Siurdssøn Ulve og hans Hustru. Det er vel saaledes sandsynligt, at der alligevel kan have været en Forbindelse mellem Skak Christenssøn paa Vestrem og Familien Lystrup, og jeg antager derfor, at Sagen maa forholde sig saaledes, at Karen Nilsdatter efter Manden Skak Nilssøn (Skaks) Død i 1578 igjen maa være vendt tilbage til Danmark og her giftet sig 2den Gang c. 1680 med en Christen, der vel har været en uadelig Person. I dette Egteskab har hun faaet Sønnen Skak Christenssøn, der er kommen til Bergens Stift og som fra Moderen har faaet Gaardene Velang, Bjerke og Ulven, der har været hendes 1ste Mands Odelsgods. Senere, c. 1682, er derefter Karen Nilsdatter 3die Gang bleven gift med Laurits Lystrup, med hvem hun har faaet de forhen nævnte Børn. Dette er — forekommer det mig — den eneste mulige Maade, hvorpaa Forholdet efter det oplyste kan forklares. Men i saa Fald har den borgerlige Slægt Lystrup intet med den adelige Familie af dette Navn at skaffe, idet den alene udleder sin Herkomst fra en Dame, der i senere Egteskab fik en af de adelige Lystruper. Efter Stiftsrelationerne¹⁾ skal vistnok Skak Christenssøn, der siges født i Danmark, hvorfor Faderen vel har været en dansk Mand, have tabt sit Adelskab, fordi han giftede sig med en Bondepige Inga, østerfra i Norge. Men om det end kan være rimeligt nok, at Skak Christenssøns Hustru har været en Bondepige fra Østlandet, er det ikke dette der har været Grunden til at han har været en „ufri Mand“. Han har aabenbart selv været Søn af en Borger eller Bonde, om end Moderen har været af en liden adelig dansk Slægt. Jeg tror derfor at Stamtavlen over de kjendte Led af den adelige Slægt Lystrup bør opstilles saaledes:

¹⁾ Personalh. Tidsskrift, 1 R I. S. 144.

Nils Lauritssøn Lystrup.

* ¹⁾ Kirsten Matsdatter Green (?). ²⁾ Marine Pedersdatter (Skjolderbaand?).

Laurits Lystrup til Barland. * Karen Nilsdatter	Peder Lystrup (til Hauger.) * Else Rytter.	Kirstin Lystrup. * Peder Friis til Gresnes.
---	--	---

[* ¹⁾ Skak Nilssøn (Skak) til Skjelbred. ²⁾ Christen	(en ufri Mand med hvem hun havde Sønne).]	
--	---	--

Adeluds. * ¹⁾ Hr. Hans til Søgne, † 1605. ²⁾ Hr. Christen Jenssøn Skjelderup til Søgne, † 1622.	Marine, levede ugift 1596.	Skak Lystrup til Barland.	Margrethe * Mathis Nilssøn Vinter til Skjerven.	Skak Christenssøn til Vestrem. * Inga
---	----------------------------	---------------------------	---	---

³⁾ Hr. Søren Knudssøn Nasted, resid. Capellan til Holt, skilte 1625.

⁴⁾ 1629 Hr. Laurits Lauritssøn Birkreim, Sogneprest til Lund.

Jon Skaksøn, dømt 1622.	Nils Skaksøn, † i Udlandet? * 1640 Helle Knudsdatter.	Den borgerlige Slægt Lystrup.
-------------------------	---	-------------------------------

Navnet „Deramm“.

Af D. Thrap.

Der var i 18 Aarhundredes Slutning i Danmark 2 Normænd af Navnet *Deramm*, Christopher og Peder Lund *Deramm*. Den sidste var gift med Maren Margarete Bonnevie (se Stamtavlen over Familien Bonnevie 3 Udg. S. 79), men nogen nærmere Undersøgelse af hans Herkomst fandt ikke Sted under min Syslen med den Familie, hvori han blev indgiftet. Jeg fik imidlertid i Sept. 1901 en Forespørgsel om hans Slægtsforhold og foranledigedes herved til et nøjere Eftersyn i Bragernes Ministerialbog. Jeg havde her fundet Peder Lund *Deramm* døbt 30 Januar 1758 som Søn af Johan Didrich v. *Dramen*, hvilket jeg antog for en skjødesløs Skrift af den i Skrivekunsten aabenbart lidet øvede Protokolfører. Ved nærmere Eftersyn findes han imidlertid paa 4 Steder opført overalt under samme Navn. Johan Didrich v. *Dramen* ægteviet 22 Novbr. 1752 til Kirsten Bosse Lund. Hun kaldes et andet Sted Kirsten Pedersdatter Lund. Deres ældste Barn Marie Bolette blev døbt 11 Juli 1753, Sønne Christopher døbt 27 August 1755 og Sønne Peder Lund 30 Januar 1758.